

Klimat- och näringslivsdepartementet
c/o Regeringen

Remiss om Natura 2000-tillstånd vid ansökan om bearbetningskoncession enligt minerallagen (Ds 2023:5)

Er beteckning: KN2023/02524

Sammanfattning

Länsstyrelsen avstyrker att Natura 2000-prövningen flyttas från prövning av ärenden om bearbetningskoncession till prövningen av tillstånd enligt miljöbalken.

Att förändra lagstiftningen likt utredaren föreslår riskerar att skapa större otydlighet för sökanden, som riskerar att uppfatta beviljad bearbetningskoncession som en garanti för efterföljande miljötillstånd. Det senare kan dock komma att avslås med hänsyn till betydande påverkan på områdesskydd, artskydd, miljö- och vattenpåverkan etc. För allas vidkommande är det bättre med tidigare information om olämplig lokalisering, varvid Natura 2000-prövningen utgör en väsentlig del i bedömningen av mark- och vattenanvändningen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och 6 kap. miljöbalken som föreslås ska prövas parallellt med bearbetningskoncessionen.

Länsstyrelsen förstår behovet av en effektivisering av prövning av etablering av gruvor. Det får emellertid inte ske genom små förändringar där konsekvensutredningen är ofullständig/saknas, och som i praktiken riskerar att få långtgående negativa konsekvenser. Framtida hantering av prövning av gruvverksamhet kräver en ordentlig genomgång och ett helhetsgrepp över all inblandad lagstiftning för att nå de mål som EU ställer vid framtagande av nya förordningar.

Nedan redogör Länsstyrelsen för sitt ställningstagande och lämnar två alternativa lösningar.

Avsnitt 9.1 övervägande - Natura 2000-prövningen flyttas till miljötillståndsprövningen

Anledningen till Länsstyrelsens ställningstagande utgår från utredarens förslag att det inte ska göras någon prövning av N2000 i miljöbalks-ärendet utan enbart i koncessionsbeslutet samt att koncessionsbeslutet föreslås ges en bindande verkan för kommande MB-prövning i frågan om vad som är en ändamålsenlig och lämplig mark- och vattenanvändning enligt 3 kap. och 4 kap. miljöbalken. Det innebär att

koncessionsprövning blir styrande för MPD och MD trots att prövningen av ”ändamålsenlig och lämplig mark- och vattenanvändning” inte omfattar eller tar hänsyn till alla delar som en N2000-prövning bör innehålla för att klargöra lokaliseringen.

Eftersom ett beslut om bearbetningskoncession anger var en viss angiven verksamhet får förläggas och med en viss medgiven inverkan på eventuella motstående intressen. Det är därmed av högsta vikt att skyddade områden såsom Natura 2000 finns med i bedömningen. Lokaliseringsprövningen är central vid tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken. Likaså är lokaliseringsprövningen central vid prövning av hur en verksamhet förhåller sig till utpekade Natura 2000-områden och bevarandeplaner antagna enligt art- och habitat direktivet respektive fågeldirektivet. Att pröva en gruvverksamhet för mineralbrytning i sin helhet enligt miljöbalken, inklusive gentemot bevarandevärdena inom Natura 2000-områden, utan att få lov att pröva verksamhetens mark- och vattenanvändning inom det för koncessionen tillåtna verksamhetsområdet med dess inverkan på motstående intressen, låter sig inte göras. I de fall Natura 2000-prövningen flyttas till senare tillståndsprövning enligt 9 och 11 kap. miljöbalken omöjliggörs en adekvat och effektiv prövning av den miljöfarliga verksamheten.

Natura 2000-områden pekas ut och beslutas antingen utifrån art- och habitatdirektivet eller fågeldirektivet. I båda fallen avses specifika mark- och vattenområden inom vilka förekommer av EU utpekade livsmiljöer, naturtyper eller arter för vilka råder ett särskilt behov av skydd mot direkt och indirekt påverkan. Lagförslaget, att flytta Natura 2000-prövningen från prövning av ärenden om bearbetningskoncession till prövningen av tillstånd enligt miljöbalken, innebär tvärtemot Högsta domstolens uttalande (NJA 2013, sid 613) att man inskränker prövningsmyndighetens möjligheter att väga in verksamhetens alla aspekter för att bedömningen ska vara fullständig, exakt och slutlig så att prövningsmyndigheten samlat ska kunna pröva återverkningarna på det skyddade området.

Länsstyrelsen ser två alternativ:

1) Natura 2000-prövning sker i två steg. Inledningsvis i samband med prövningen enligt minerallagen för bedömning om den sökta verksamheten med följdverksamhet (verksamhetsområdet) utgör en ändamålsenlig och lämplig mark- och vattenanvändning utifrån dess inverkan på motstående intressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och bevarandevärdena i antagna natura 2000-områden. Därefter sker en mer detaljerad Natura 2000-prövning i samband med ordinarie miljöprövning enligt 9 och 11 kap. miljöbalken då ansökan om tillstånd med miljökonsekvensbeskrivning inkommer. Denna prövning avser då inte 3 och 4 kap. miljöbalken. Härmed ges exploatören – i ett tidigt skede - en vink om det är lönt att lägga mer tid och pengar på att gå vidare i frågan.

2) Natura 2000-prövningen sker såsom idag, dvs det genomförs ingen ändring av dagens lagstiftning. Kartläggningen av olika bearbetningskoncessioner visar på ett fåtal fall där sökanden erhållit bearbetningskoncession men fått avslag på Natura 2000-tillståndet. Länsstyrelsen bedömer inte att dessa exempel föranleder behov av att förändra gällande rättssystemet. Orsaken till att sökanden inte erhöll Natura 2000-tillstånd beror snarare på att de två planerade gruvorna kunde orsaka betydande påverkan på aktuella bevarandevärden samt att mark- och vattenanvändningen för mineralbrytning på aktuell plats vare sig var ändamålsenlig eller lämplig.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövdingen Marita Ljung med funktionschef Annelie Johansson som föredragande. I den slutliga handläggningen har även länsråd Susanna Löfgren, enhetschef Marina Wallén Mattsson och jurist Ian Kindstrand medverkat.

Detta beslut har signerats digitalt varför det saknar namnunderskrifter.